אין פלאַנטער פון לעבן . . .

פון מ. ס.

א העכסט שפּאַנענדער ראָמאַן פון דעם מאַרענעס אידישן לעבן אין אַמעריקע

(פאָרזעצונג)

— מאַראַם! איך וואָרן אייך ניט צו ריידן צו מיר אַזעלכע רייד! פאַרשטאַנען? איך בין וואָלף גאַרבער, מיין נאָמען איז גוט באַקאַנט. אַלע וויסן ווער איך בין. איך פיר גרויסע געשעפטן. איך בין באַקאַנט אין דער געזעלשאַפט. איר הערט? איך וועל ניט עס־ווינען, אַז מען זאָל מיין נאָמען באַשמוצן לעבן...

— מרס. שפּאַרגעל האָט זיך אויסגעמוזנט פון איר אָרט און איז געבליבן שטיין קעגן מר. גאַרבער מיט די הענט אויף די זייטן און מיט אַ פאַר בייזע אויגן וואָס האָבן געשאָסן פונקען פייער ער:

— מר. גאַרבער, דאָס אַלץ וויסן מיר. מיר וויסן דאָס זייער גוט, אין דערפאַר טאַקע זאָגט איר אין, אַז ווייל איר זענט, וואוּהל גאַרבער, דער אַנגעזעענער ביזנעסמאַן, אַז ווייל איר האָט אַזאַ שיינעם נאָמען צוויש מענשן — אַז טאַקע דערפאַר וועט איר בייַ אַלע אַזאַ נעריש אַרויסגעראָטן פון דער שטאָט? איך בין באַקאַנט אין דער געזעלשאַפט. איר הערט? איך וועל ניט ערלייַדן, אַז מען זאָל מיין נאָמען באַשמוצן לעבן...

— מרס. שפּאַרגעל האָט זיך אויסגעמוזנט פון איר אָרט און איז געבליבן שטיין קעגן מר. גאַרבער מיט די הענט אויף די זייטן און מיט אַ פאַר בייזע אויגן וואָס האָבן געשאָסן פונקען פייער ער:

— מר. גאַרבער, דאָס אַלץ וויסן מיר. מיר וויסן דאָס זייער גוט, אין דערפאַר טאַקע זאָגט איר אין, אַז ווייל איר זענט, וואוּהל גאַרבער, דער אָנגעזעענער ביזנעסמאַן, אַז ווייל איר האָט אַזאַ שיינעם נאָמען צוויש מענשן — אַז טאַקע דערפאַר וועט איר בייַ אַלע אַזאַ נעריש אַרויסגעראָטן פון צען. איר זאָלט דאָס נעדענקען, מיסעס מיר פאַרפאַלן ווערן אין פריזאָן.

— מאַראַם!... — האָט גאַרבער אַ געשריי געטאָן מיט זיין גאַנצן כח.

— וואָס האָט איר געמיינט, איר וועט נעמען אַן אומשולדיק מיידל, אַ יונג קינד, זי אומגליקלעך מאַכן, און מיר וועלן שווייגן? נישקשה, אַ וועלט שווייגט ניט, ס'איז דאָ אַ נערעכטיקייט אין אַמעריקע! ס'איז דאָ אַ קאָורט, ס'איז דאָ אַ דזשאַדזש... נישקשה... מרס. סעלמאַ שפּאַרגעל ווייסט, אַ דאַנק גאָט, וואָס צו עפּעניו אַ טיר... זי וועט ניט לאָזן, אַז איר שוועסטערס קינד, איר בלוט און פלייש, זאָל אַזוי אומגליקלעך ווערן. מיין פּרינסעסע האָט אויף אַ נאָמען, און איר מיידלשאַפט אין איר פאַרפעגן. איר האָט עס געהייסט פון איר, וואָס מיינט איר, מיר וועלן שווייגן?

— די פרוי האָט געפּינטעט מיט ווייסן שיין אויף איר מויל. איר פּנים איז געווען רויט אָנגעצונדן און אירע אויגן האָבן אַזאַ שיינעם נאָמען צוויש מענשן — אַז טאַקע דערפאַר וועט איר בייַ אַלע אַזאַ נעריש אַרויסגעראָטן פון

קאָפּ. מר. גאַרבער האָט זיך אויף אַן אָטם'ן דערשראָקן. פאַר איר... וואָס האָט ער געטאָן... אין וואָס פאַר אַ צרה איז ער דאָ אַרייַנגעפאַלן... ווי אַזוי ווייסט זי די דאָזיקע פרוי, וואָס עס האָט דאָ געכאַפּט פאַסירט?.. זאָל עס מענלעך זיין אַן ערי מיליער האָט דערציילט? אַליין דערציילט, אַלץ דערציילט?..

וואָס זאָל ער טאָן? וואָס זאָל ער איצט טאָן? ער האָט געפילט, אַז ער מוז אַנדערש שנעל, דענקען שנעל. ער טאָר ניט אַרויסרייַן קיין שום שוואַכקייט. ער טאָר זיך ניט פאַראַטן... און אין דער צייט, ווען מרס. שפּאַרגעל האָט אויף אים געהאַלטן מיט אירע פיערדיקע רייד, האָט מר. גאַרבער נעוויסן אומגליק. אַבער ער האָט ניט אויסגעגעבן. ער טאָר זיך ניט אינטערגעבן... אפשר איר אַנבאַטן געלט?... אפשר זי אינטערקויפן?... אפשר שיקן רעי מיטער דאָס שנירל פערל וואָס ליגט אין שופלאַד פון זיין דעסק?... ניין, ניין, דאָס טויג ניט... מיט דעם וועט ער זיך אַריין דערקלערן שולדיק... ניין, ער דאַרף זיך האַלטן ביי זיינס. ער ווייסט קיין זאַך ניט... ער וועט מוזן זאָגן ליגן. אַ סך ליגן, שפּאַרקע ליגן... קוקן יענץ אויגעס אין פּנים און זאָגן ליגן... ער וועט דאָס מוזן טאָן, אויב ניט איז ער פאַרפאַלן, ער אין זיין פאַרמעגן. אַן זיין נאָמען, אַן זיין היים, אַן זיין ווייב און זיינע קינדער... ניין, ניין, אַזאַ זאַך טאָר ניט זיין, אַזוינס טאָר ניט פאַסירן...

און מרס. שפּאַרגעל האָט אין דער זעלבער צייט געשאָסן אַזוי האַיס מיט פיערדיקע רייד:

ער האָט דאָס אַלץ איבערגעלייגט ביי זיך אין קאָפּ פיר זיי אַיין מאָל, אַן יעדעס מאָל איז ביי אים אויסגעקומען, אַז ער האָט פאַר דער פרוי גאָר ניט וואָס צו שרעקן זיך. אַן דאָך האָט ער געפילט, אַז מיט דעם אַלעמען איז די שוועדע דריקענדיק אויפן האַרצן מיט אַ האַר ניט גרינגער געוואָרן...

ניין, אין אַ מאַנס'ע מעשה. ער האָט זיך שעלכט פאַרפאַנטערט...

אַ דערשלאָגענער איז ער געווען ביי זיין דעסק. מיטן קאָפּ אַנגעשפּאַרט אויף זיינע ביידע הענט. וואָס וועט איצט זיין? וואָס זאָל ער איצט טאָן? וואָס דאַרף ער איצט טאָן?

וואָרט ניט געווען די בעסטע זאַך. אַרויסצוקומען אַפּן. זיך מודה זיין. אין צוגעמען די שטראָף וואָס אים קומט?

אַ שטראָף קומט דאָך אים. אַ פאַרברעכער איז ער דאָך!

פאַרוואָס זשע זאָל ער פון געווען זיך אַרויסרייַן?

אויב ער איז אַ מענש מיט זייפיל עס איז דעספּעקט פאַר זיך און פאַר די מענשן, צווישן, וועלכע ער לעבט, דאַרף ער עס טאָן.

אַן ערנהאַפטער פאַרברעכער דאַרף אָפּן, אַן מורא, צוגעבן זיין פאַרברעכן. אַן נעמען זיין שטראָף...

אָבער ניין, ער קאָן דאָס ניט טאָן. ניט ער, וואָלף גאַרבער...

נו טדי שטראָף האָט אים געשראָקן. ניט פאַר די גרויע און עננע פריזאָן וועגן האָט ער מורא געהאַט.

וואָס אים האָט געשראָקן איז דאָס, וואָס דער סוד פון זיין מיאוס'ן לעבן וועט אָפּן אונטערקע ווערן פאַר דער גאַנצער וועלט.

מענשן וועלן ווייסן פון אים. מענשן וועלן אים אויסמיידן ווי אַ קרעצינגן. אפילו שוין דערנאָך, ווי ער וועט פון פריזאָן אַרויס...

אין זיין פאַמיליע... וואָס וועט פון זיין פאַמיליע ווערן?

ווי אַזוי וועט ער קאָנען קוקן זיין ווייב אין די אויגן?

ווי אַזוי וועט ער וואַנען, צו זיינע קינדער צוצוגיין?

וועלן זיי דען ניט האָבן דאָס רעכט אים צו פאַרשטיין פון זיך?

וועלן זיי דען ניט מעגן שפּייען אים אין פּנים אַריין?

וועט ער דען האָבן מיט וואָס צו פאַרטיידיקן זיך קעגן זיי?

וועט ער דען האָבן מיט וואָס אויסקויפן זיין זינד אין זייערע אויגן?

ער, אַ מאַן פון אַ שיינער, ליבעגער פרוי, ער, אַ פאַטער פון שיינע, נעראַטעניע דערוואַקסענע קינדער...

וואָס פאַר אַ בייז בלוט טרייבט אים אין די אָדערס פון פרעמדע פרויען!

וואָס פאַר אַן אומרואיקייט ליגט אין זיינע ביינער, אין זיינע אָדערן, וואָס מאַכט אים צו זוכן דאָס וואָס ער דאַרף נאָר אים אין לאַנ קעגן אינן, בערעכן רעווער. פאַר וויטערדיקער אינ־פאָרמאַציע און רעוועלאַציעס זיך וועדן צו

NORTHERN FISH CO. LTD., SELKIRK, MAN.
OR A. R. McNICHOL LTD.
Phone 80 388—288 Portage Ave., next Lyceum Theatre

מענס סוטס

דריי קלינר און געפּרעסט **$1.00**

קלייַנע ריפּעירס פריי

אין 24 שטונדן קאָנען מיר מאַכן אייער סוט אויסזעען אַזוי שיין פונקט ווי ווען ער איז נעוועזן ניי. אַלץ אונז אייך שפּאַרן געלט און צייט אין אַן אייער דריי קלייַנינג און רייַנינג.

אַלץ וואָס איר דאַרפט טאָן איז צו טעלעפאָנירן 304 89 (3 ליינס)

UNITED DYERS & CLEANERS LIMITED
593 Notre Dame Ave. Phone 89 304

לייַך ווייַניפּעג שיף רייזעס אויף דער

ס. ס. וואָלוועריַן

פאַראָנט סעלקירק יעדן מאָנטאָג 3 אַזייגער נ. מ. און קומט צוריק יעדן פרייטאָג אַרום 6 אַזייגער אינדערפרי.

נאָרוועי האָוס און בערענס רעווער פאַרלאָזט אויך סעלקירק יעדן פרייטאָג 7.30 נ. מ. און קומט צוריק יעדן מאָנטאָג אַרום 6 אַזייגער אינדערפרי.

מאָלצייַטן דיק בעט און רעסטורן פעיר, אייַנשליסן **$24.00**

בערענס רעווער דיק בעט און מאָלצייַטן רעסטורן פעיר, אייַנשליסן **$12.50**

פעיר פאַר רונדן טריפּ ביי זשאַרדזש אייַלאַנד—$16.00

האָטעל באַקוועמלאַכקייטן צו פּאַסענדן זיך אין פּרעזענטן אינ־האַוז און לאָג קעבין אינן, בערעכן רעווער. פאַר וויטערדיקער אינ־פאָרמאַציע און רעזערוואַציעס זיך ווענדן צו

NORTHERN FISH CO. LTD., SELKIRK, MAN.
OR A. R. McNICHOL LTD.
Phone 80 388—288 Portage Ave., next Lyceum Theatre

דער יונגער טאַלאַנטפולער חזן

שמשון גודמאַן

וועט דאַוונען היינט אָוונט און מאָרגן פרי

אין עטרת ישראל שול

מעגנוס און פּאָוערס

אַלע ליבהאָבער פון שיינער, האַרציקער אידישער נגינה זיינען געבעטן צו קומען און הערן די האַרציקע תפילות פון דעם יונגן חזן. איר וועט האָבן אַן אמת'ן עונג שבת נחמו.

קעפּיטאָל טעאַטער

צו ווייַזן אויף אַ קלייַנינג אופן אונזער הויכשעצונג פאַר דער אידישער פּאַטראָניזירונג, אַראַנזשירן מיר צו ווייַזן פאַר איין וואָך, אָנפאַנגענדיק

מאָרגן, דעם 25טן יולי

אַן אינטערעסאַנטע סצענישע בילד פון

ירושלים

וואו עס ווערן געוויזן אַלע אינטערעסאַנטע פּלעצער פון דער שטאָט פון פרידן.

דאָס דאָזיקע בילד וועט צוגעגעבן ווערן אַרום אַן אַטרעקציאָן אין דער רעגולערער פּראָגראַם וואָס באַשטייט פון קונאַן דאַיל'ס שעריאַק האַלמס געשיכטע "די ספּערד בענר".

דריי קלייַנינג!

אין 24 שטונדן קאָנען מיר מאַכן אייער סוט צו אויסזעען אַזוי שיין פונקט ווי ווען ער איז געווען ניי. פאַרשטייט זיך, מיר ווערן קומען נאָר אין ברייַנגען צוריק צו אייך. דאָס אונז אייך שפּאַרן געלט אויף אייער דריי קלייַנינג און דייאינג.

טעלעפאָנירט 55 339

PORTNOY'S DYE WORKS
963 MAIN STREET

פּוירסי פּאָרטנאָי, מענעדזשער

אין פּאַריז איז קאַמף מיט די אַרבעטער אין בולגאַריע

סאָפיע, בולגאַריע, יולי 23. — אומ־רוען. קומען פאַר אין אייניקע שטעט פון בולגאַריע צוליב דעם וואָס קאָמו־ניסטן מאַכן פאַרבאַרייטונגען פאַר די דעמאָנסטראַציעס וואָס ווערן פאַרקומען דעם ערשטן אונטוסט איבער דער גאַנ־צער וועלט. די קאָמוניסטן אין בול־גאַריע רופן די אַרבעטער צו אַן אַל־געמיינעם סטרייק פאַר דעם ערשטן אונטוסט.

אין יאַמבאָל אין איין אַרבעטער דער'הרג'עט געוואָרן און אייניער איז פאַרוואונדעט געוואָרן בי די סטרייַ־קענדע זייד און טאַבאַק אַרבעטער האָבן געהאַט אַ צוזאַמענשטויס מיט דער פּאָליציי. די מיליץ איז אַרויסגע־רופן געוואָרן צו איינשטיקן די אומרו־ען.

אין וואַרנאַ, סטרייַק דרייַצן הונ־דערט טעקסטיל אַרבעטער. עטלאַכע אַרבעטער זיינען פאַרוואונדעט געוואָרן אין אַ געשלעג מיט דער פּאָליציי. הונ־דערטער זיינען אַרעסטירט געוואָרן אין סאָפיע. וועגן די פּאָליציי האָט צע־שטערט אַ פאַראַמלונג פון אַרבעטער.

ניקאָלאַי מושטשאַנאָף, אינערן־מי־ניסטער, סטראַשעט אַז עס וועט אָנגע־מען די שאַרפסטע מיטלען צו אונ־טערדריקן די אומרוען.

——(::)——

"לינדי" קלייבט זיך ווידער צו פליען

ניז'יאַרק, יולי 24. — קאָלאָנעל טשאַרלס אַ. לינדבערג מאַכט איצט פאַרבאַרייטונגען צו פליען צום אַרי־עטן. ער גלויבט, אַז קומענדע וואָך וועט ער שוין שוועבן אין דער לופט. צוזאַמען מיט אים וועט אויף מיט־פליען זיין פרוי.

לינדבערג פּלאַנט צו פליען פון ניו־יאָרק דורך אַטאַוואַ צו צפון קאַ־נאַדע דורך אַלאַסקע צו סיביר און פון דאָרטן וועט ער פליען קיין יאַפּאַן. די פּעגנער פון זיין פליידיקייט צו כינע און פון דאָרטן צוריק אין די פאַראייי־ניקטע שטאַטן, האָט ער נאָך ניט באַ־שטימט.

ירושלים אין קעפּיטאָל טעאַטער

אַנפאַנגענדיק מאָרגן, וועט אין קע־פּיטאָל טעאַטער געוויזן ווערן אַן איינ־טערעסאַנטע סצענישע בילד פון ירו־שלים, אין וועלכער עס וועדן געוויזן אַלע אינטערעסאַנטע פּלעצער פון דער פרידלאַכער שטאָט. דאָס ביילד וועט גע־וויזן ווערן אַ וואָך צייט און עס איז צו דערוואַרטן, אַז די וויַניפּעגער אידן וועדן גיין זעען די שיינע ביילד.

דאָס ביילד וועט צוגעגעבן ווערן אַרום אַן אַטראַקציע צו דער רעגולערער פּראָגראַם וואָס באַשטייט פון קונאַן דאַיל'ס שעריאַק האַלמס געשיכטע "די ספּערד בענר".

נוצט אויס די געלעגענהייט און זעט די מערקווירדיקע אינטערעסאַנטע ביילד אין קעפּיטאָל טעאַטער.